

A szülészet-nőgyógyászat történetéből: terhességmegelőzés, császármetszés

Hektoen International. A Journal of Medical Humanities

Academic Medicine & Surgery, August 31 2024

Apud Univadis from Medscape, 08. 01. 2025

Kulcsszavak: orvostörténet, szülészet-nőgyógyászat, terhességmegelőzés, császármetszés, nemzetközi

Forrás Internet-helye:

Terhességmegelőzés: https://www.univadis.de/viewarticle/075aedd6-7144-4c41-9306-f4797d1c1c4c?uuid=075aedd6-7144-4c41-9306-f4797d1c1c4c&uac=347207CJ&u=g7Nnk16ewguWS5hWLN23V%2F9E96keG%2B95Js9Lm6D2gtU14Soq8URsQKrZlArLAUYJ&ecd=wnl_all_250109_uniday_MUDDE_5421182&utm_source=automated&utm_medium=email&utm_campaign=auto_de_daily_medupdates&utm_content=5421182&utm_term=&sso=true ;

Anderson, D.J. and D.S. Johnston, A brief history and future prospects of contraception, Science, 2023. 380(6641): <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/37053322/>

Sachdev, P., They Put What Where? The History of Birth Control, <https://www.webmd.com/sex/birth-control/ss/slideshow-birth-control-history> ;

Császármetszés: <https://hekint.org/2024/04/15/the-history-of-the-c-section/> ; <https://academic-med-surg.scholasticahq.com/article/123289-the-history-of-the-cesarean-section>

A **terhességmegszakítás** egykori módzatait tekintve a mai világban élő nők boldogok lehetnek. Több ezer éve a kínai nők higanyt ittak, az egyiptomiak örölt akáciával, datolyával és mézzel átitatott gyapjútamponokat használtak, de abba a magas savtartalom miatt krokodilok ürülékét is belekeverték. Óvszerhasználatra Kr. e. 3000-ból vannak információk. Akkor azt vászonból, juhbélből vagy halhólyagból készítették. A ma is használt latex óvszereket az 1920-as években vezették be.

A fogamzásgátló tabletta kifejlesztésének kezdetei lényegében **Margaret Sanger ápolónő** nevéhez fűződnek, aki 1916-ban nőgyógyászati (születésszabályozási) klinikát nyitott, 2021-ben pedig megalapította az *American Birth Control League*-et. Az 1950-es évek elején **Gregory Pincus endokrinológusnak** sikerült mesterségesen progeszteront és ösztrogént előállítania. A *US Food and Drug*

Administration (FDA) 1957-ben egyelőre csak menstruációs zavarokra, 1960-ban fogamzásgátlás céljára is engedélyezte a tablettát.

A **császármetszés története** ugyancsak több ezer évre tekint vissza. Mezopotámiai ékírásos táblák tanúsága szerint a zsidó és az indiai kultúrában ismerték az eljárást.

A Kr.u. 533-ban Konstantinápolyban Justinianus császár parancsára összeállított digesztákban a következő paragrafus szerepel: „Egy királyi törvény megtiltja, hogy egy terhesen meghalt nőt eltemessenek, mielőtt testéből kimetszették volna a magzatot. Aki ennek nem tesz eleget, gyilkossággal vádolható.” (Digeszták XI. 8. 2.) Az előbb idézett *lex caesarea*-ból (Kr. e. 753-510) származtatható a *sectio caesarea* kifejezés, amely a latin „*caedere*” (metszeni) és az ebből eredő „*caesare*” (kivágni) igéből keletkeztethető.

1500 körül a svájci Siegershausenben (Thurgau) Jakob Nufer disznóherélő felesége, Elisabeth Alespach már napok óta vajúdott. Nufer egy kansertések és csődörök kasztrációjához használt késsel felnyitotta a terhes asszony hasát. Az állatgondozásban szerzett anatómiai ismeretei hozzásegítették felesége és a gyermek életének megmentéséhez. (https://de.wikipedia.org/wiki/Jacob_Nufer)

Németországban az első császármetszést Jeremias Trautmann végezte 1610-ben Wittenbergben. Ebben az esetben is mind az anya, mind a gyermek életben maradt. Az anyák császármetszést követő halálozási rátája azonban még a 19. közepén is csaknem 100% volt. A halálozás csak a műtői technikák tökéletesítését, a sebkezelés, a transfúziós medicina és az aneszteziológia fejlődését követően csökkent a ma már megszokott 0,04% és 1,8% közöttre.

A császármetszés tökéletesítésének kiemelkedő alakjai voltak: az olasz Eduardo Porro, a német Max Sänger, Adolf Kehrer és Hermann Johannes Pfannenstiel.

1926-ban **John Martin Munro Kerr brit sebész** új technikát vezetett be (Pfannenstiel-Kerr-technika), amely az 1970-es évekig megkérdőjelezhetetlenné vált.